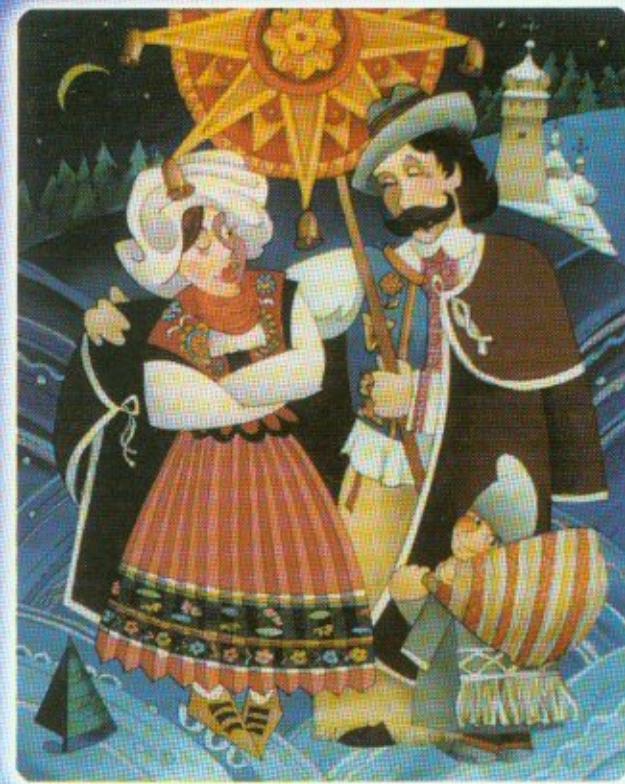

ЛЕМКІВСКИЙ ВІНОЧОК

Народний Календарик
на 2000 рік

Приготував і упорядкував:
Василь Тирпакович

ЗАГОРОДА - ZAHORODA

Музейне Товариство в Зиндранові
Towarzystwo Muzealne w Zyndranowej

№ 4 (23) 1999

Лемківський Віночок

Народний Календар
на 2000 рік

Приготував і упорядкував:
Василь Тирпакович

Загорода

КУЛЬТУРА, ІСТОРІЯ І ПАМЯТКИ
ЛЕМКІВ В ПОЛЬЩІ

Zahoroda

KULTURA, HISTORIA I ZABYTKI
ŁEMKÓW W POLSCE

СІЧЕНЬ		ЛЮТИЙ		БЕРЕЗЕНЬ	
Нед.	2 9 16 23 30		6 13 20 27	5 12 19 26	
Пон.	3 10 17 24 31		7 14 21 28	6 13 20 27	
Вівт.	4 11 18 25	1 8 15 22 29		7 14 21 28	
Сер.	5 12 19 26	2 9 16 23	1 8 15 22 29	6 13 20 27	
Четв.	6 13 20 27	3 10 17 24	2 9 16 23 30	7 14 21 28	
Пят.	7 14 21 28	4 11 18 25	3 10 17 24 31	6 13 20 27	
Суб.	1 8 15 22 29	5 12 19 26	4 11 18 25	7 14 21 28	

КВІТЕНЬ		ТРАВЕНЬ		ЧЕРВЕНЬ	
Нед.	2 9 16 23 30		7 14 21 28	4 11 18 25	
Пон.	3 10 17 24	1 8 15 22 29		5 12 19 26	
Вівт.	4 11 18 25	2 9 16 23 30		6 13 20 27	
Сер.	5 12 19 26	3 10 17 24 31		7 14 21 28	
Четв.	6 13 20 27	4 11 18 25		1 8 15 22 29	
Пят.	7 14 21 28	5 12 19 26		2 9 16 23 30	
Суб.	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	7 14 21 28	

ЛІПЕНЬ		СЕРПЕНЬ		ВЕРЕСЕНЬ	
Нед.	2 9 16 23 30		6 13 20 27	3 10 17 24	
Пон.	3 10 17 24 31		7 14 21 28	4 11 18 25	
Вівт.	4 11 18 25	1 8 15 22 29		5 12 19 26	
Сер.	5 12 19 26	2 9 16 23 30		6 13 20 27	
Четв.	6 13 20 27	3 10 17 24 31		7 14 21 28	
Пят.	7 14 21 28	4 11 18 25		1 8 15 22 29	
Суб.	1 8 15 22 29	5 12 19 26		2 9 16 23 30	

ЖОВТЕНЬ		ЛИСТОПАД		ГРУДЕНЬ	
Нед.	1 8 15 22 29		5 12 19 26	3 10 17 24 31	
Пон.	2 9 16 23 30		6 13 20 27	4 11 18 25	
Вівт.	3 10 17 24 31		7 14 21 28	5 12 19 26	
Сер.	4 11 18 25	1 8 15 22 29		6 13 20 27	
Четв.	5 12 19 26	2 9 16 23 30		7 14 21 28	
Пят.	6 13 20 27	3 10 17 24		1 8 15 22 29	
Суб.	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	7 14 21 28	

Дороги Чытачі “Загороды”

Щиро сердечні витаме Вас і Ваши родини з новим 2000 роком і жычыме Вам світлого щестя, міцного здоров'я та великої радості в кождій лемківській родині одродження рідної культури лемків!

Яко скромний подарунок высылаємо Вам перший наш календарик – “Лемківский віночок”, як № 4 “Загороды” 1999 року.

Автор його – наш краянин Василь Тирпакович, поет і фольклорист.

Тот календарик – то лем коротенький варіант лемківського календаря, який, можливо, колиси вкажеся при фінансовій помочі богатих лемківських фундаторів.

З давніх часів редактори часописів до початку Нового Року дарували своїм читачам народни календарі.

Слово календар (од лат. *calendae* – назва перших днів місяця) – то певна система виміру часу. Теперішній календар – сонячний, що обнимат єден рік – 12 місяців з вказівком днів, свят за порами року та одповідно сільськогосподарських робіт.

Лемківські календарі почали зявлятися в 30-х роках н. ст.: “Карпато-русський календар” Ваня Гунянки (Дмитра Вислоцького), “Лемківський календар” Юліана Тарновича, українські календарі Закарпаття.

З 1993р. Виходить “Лемківский календар” Петра Трохановского в Польщі, з 1994р. “Лемківський народний календар” Івана Красовского у Львові.

Най же і наш “Лемківский віночок” стане щасливим жайворонком медже нима на порозі Нового Тисячоліття 2000.

Редакція “Загороды”

Січень

Старий рік – з плачом, Новий – з колачом.
Січень – в двір, газда – в бір.
Гнат (2. I) привюв зиму в білий сад.
Смутні в січні, хоц і шлічні.
Юлія (3. I) в селі: берте дівки куделі!
Біла дуброва: газдови – по дрова.
Остра Наста (4. I) снігом шаста.
Хоц вітор морозит, газда кльоцьки возит.
Ідут свята (7-9. I), ци прибрана хата?
Січень в морозі: будуть стоги на возі.
Сідайме колом, бо сніг за стодолом.
Як стычень м'ягкий, то серпень буде твердий.
Штефана (9. I): надворі зима скарана.
Тепло в стычню в стодолі – голо в липчу на полі.
Іде Маланка (13. I): спече сой баранка.
Як січень цомплистий, серпень колосистий.
Святий Василь (14. I) нам рік скрасив.
Січень – без снігу: літо без хліба.
Як метут сніги, смот ци справны чепігі.
Як Василь – зо сніgom, то Наста – з теліgom.
Надворі – метелі, дівки – за куделі.
Січень хоц і білий, та і псу немилий.
Як Гриц (23. I) – в кожусі, то Ян в капелюсі.
Як надворі студено – берся, бабо, за веретено!
Надворі – січеник, в коморі вареник.
Надворі – мороз: худобі помож!
Сонце в січню – на літо, а зима – на мороз.
На Петра Вариги (29. I) латаються криги.
Січень гайний: буде урожай файний.
На Афтана (31. I) зима скарана.
Зимове сонце – як вдовине серце.

Історичний календар

- 2.01.1903р. – народився Юліян Тарнович – історик, етнограф, видавец (28.09.1977р.).
2.01.1957р. – Роман Вархол, поет – член СП України – Львів, Україна
3.01.1983р. – Юліян Пелеш – єпископ Перемишльський (10.04.1893р. – Лемківщина).
7.01.1837р. – Василь Чернецький – історик, краєзнавец (5.04.1900р.).
8.01.1922р. – Осип Величко – художник, дослідник шкільництва – Стрий, Україна.
11.01.1893р. – Августин Штефан – вчений, громадський діяч (14.09.1986р.).
12.01.1928р. – Стефан Кіщак – різьբяр, суспільний діяч – Львів, Україна.
12.01.1945р. – Евген Дзядош – культурно суспільний діяч – с. Перегримка, Лемковина.
13.01.1927р. – Юрій Амбіцький – різьбяр, скульптор – Львів, Україна.
16.01.1917р. – Іван Прокопчак – письменник, суспільний діяч – Пряшівщина, Словаччина
18.01.1850р. – Юрій Ставровський-Попрадов – поет, фольклорист – Пряшівщина, Словаччина.
19.01.1890р. – Іван Русенко – поет-байкар, художник, маляр (10.01.1960р. – Лемківщина, Україна).
20.01.1925р. – Юрій Мейгеш – прозаїк, член СП України – Закарпаття.
23.01.1923р. – Григорій Пецух – різьбяр, скульптор – Закопане, Польща.
24.01.1879р. – Станіслав Людкевич – композитор, автор обробок лемківських пісень (10.09.1979р. – Львів).

Зима в Карпатах

На Кычери дує вітор студений,
Шумлят, стогнут вершки ялиц зелены,
Мете сніgom по полях вітриско,
А яdlівці ся кланяют пренизко.

Шумит буря, горне вітор замети,
Хмара снігу як саранча все летит,
Ани горбків, ани кряків не знати:
Вшытко накрыв сніг біленький крилатий.

Грає вітор, гулят буря шалена,
Загостила до нас зима студена;
Стоят смутны букы, дубы і грабы,
Тихо сідят на конарях аstryбы.

А дорог уж не видно, ни села,
Сніgom буря вшытки стежки замела,
Жывой душы ніт надворі і птахи
Поховалися під вітром під дахи.

Іван Русенко

Мое бажання

Я можливо, останній поет лемків,
Та поки кане цей народ в безгоміння,
Співати хочу віків його сиве каміння.

Сонячні дні для горян давно промайнули,
І у душі гніздо звила собі пустка.
Час від часу у сні приходить минуле
(Їхнє минуле онукам потрібне, як шустка).

Ах, онуки, онуки... Ви ж мертві, збудіться,
Розшукайте в Бескидах могилу діда,
Серцем їй поклоніться –
Дідів дух вам таке повіда!..

Роман Вархол

По коляді

Ей підеме мы по колядоныці, підеме

Ей підеме мы по колядоныці, підеме,
По місяченьку на всю ніченьку, підеме.
Ци дома-с, милий пане господар, ци дома?
На столі – сіно, свіча і вино, солома.
Ци дома-с, милий пане господар, Бог в тебе,
Отвор окенько, покаж личенько до себе!

А в нашого пана

А в нашого пана	Газдынонько пышна,
Газдыня як пава:	Ци бы ты не вышла
По світлиці ходит,	Коляду приймати,
Ключыками дзвонит.	Гостів частвуати?
Ключыками дзвонит	Газдынонько, газдынонько,
По старій коморі,	Поодмыкай скрині,
Бо ей колядники	Вынес нам поданя
Померзли надворі.	За колядуваня.

Лютий

Іде лютий, ледом окутий.
Макар (1. II) іде горами з квіт'ом і снігами.
Лютий острій, бо безхвостий (короткий).
Коло Максима (3. II) ішти триматся зима.
Як лютий ствердне, то марец зм'якне.
На Тимофія (4. II) з зимом чудася: то тріщить, то плющить.
Лютень – плютень.
Як лютий хлюпоче, то марец тріскоче.
Од святого Гриця (7. II) ламле ся ледениця.
Лютий по кризі іде на телізі.
Прииде Аксіня (6. II), буде потепління.
Што видиш над лютим, сподійся і над марцом.
Лютий вден плюскоче, а в ночи тріскоче.
Лютий в бодачу то скрегоче, то плаче.
З Трьома Святыма (12. II) ішти триматся зима.
Лютень робит што хоче: то морозит, то хлюпоче.
В лютім сніг старий, юж пахне ярьом.
На Стрітеня (15. II) над хотар'ям витатся зима з ярьом.
Лютень над потоком з теплим і зимним боком.
Як лютень з повіт'ям, то марец юж з квіт'ям.
Лютий гварит: я пів-зими, а пів-яри.
По Ізидорі (17. II) тепліє на дворі.
Лютий – карий: єдна нога в зимі, а друга в яри.
Лютий часто дуріє: то морозит, то гріє.
Лютий – фіглярець: то січенъ, то марец.
Влас над хотар'ям стрічався з ярьом.
Лютий жыє розмаїті: то при зимі, то при літі.
Лютий в дорозі: то на санях, то на возі.

Історичний календар

- 2.02.1935р. – Іван Мердак (с. Райське, Сяніччина) – різбар, скульптор – Тернопіль, Україна.
2.02.1937р. – Омелян Мазурик (с. Бережава) – художник, іконописець – Франція.
2.02.1938р. – Володимир Бадяк – художник – Львів, Україна.
3.02.1892р. – Іван Кіндя (с. Орябина, Спиш) – прозаїк (20.07.1964р. – Пряшівщина, Словаччина).
13.02.1948р. – Михайло Вербицький (с. Улюч, Сяніччина) – композитор (19.12.1870р. – с. Млини, Львівщина).
14.02.1894р. – Симеон Пиж (с. Вапенне) – керівник “Лемко-Союзу” (10.06.1957р. – США).
17.02.1900р. – Федір Малицький – поет.
18.02.1922р. – Семан Мадзелян – (с. Більцарова, Н. Санч) – народний писатель – США.
18.02.1921р. – Василь Одрехівський (с. Вілька, Сяніччина) – скульптор – Львів, Україна.
19.02.1940р. – Ярослав Трохановський (с. Більцарева) – диригент ансамблю “Лемковина” – с. Білянка.
19.02.1931р. – Мирон Будинський – поет – Руський Керестур, Югославія.
20.02.1945р. – Павло Лопата – с. Калинів, Пряшівщина – артист-малляр, культурно-народний діяч, Канада.
20.02.1936р. – Микола Мушинка (с. Курів, Бавдіївщина) – етнограф, дослідник фольклору, академік – Пряшів, Словаччина.
22.02.1814р. – Оскар Колльберг (с. Пшисуха, Келеччина) – польський етнограф, фольклорист (3.06.1890р.).
27.02.1910р. – Федір Потушняк (с. Осій, Закарпаття) – прозаїк (12.02.1960р. – Ужгород).
28.02.1921р. – Юрко Боролич (с. Великий Бережай, Закарпаття) – поет і прозаїк (7.01.1973р. – Прага).

Мати

Снivся мі вночі красний сон:
 Голубка біла мило літала,
 На груди мі сіла і крилами
 Волосы гласкала і вкрывала.
 То мама твоя, любко,
 Зас вночы вставала,
 В очах єй любов світила,
 Тебе з любовію гласкала
 І тепло – тепло прикривала.
 Снivся мі вночі красний сон:
 Студня глубока освічена была,
 А в студни – чиста вода, а з води
 Прекрасна ружа росла, розквітала...
 То мама твоя любко,
 Над тобом ся схилила
 Ружа розквітла кєд устами
 Твоє личко дітхнула,
 А єй любов в серци –
 То жива вода была.

Мирон Будиньский

Журба вигнання

У саду осіннім на далекім Бузі
 Юний клен згоряє жаром золотим,
 І шумить смерека у слозах, у тузі –
 Жалко розставатись з кленом молодим.

Не сумуй смерічко! Ранньою весною
 Клен той затріпоче листом у саду,
 Будете шептатись знову між собою,
 Та до вас дороги я вже не знайду.

Федір Малицький

Баладні пісні

Одкаль сонечко сходило

Одкаль сонечко сходило (2)
 Там дівча яблін (3) садило.

Росни яблінко високо (2)
 А попри земли (3) широко.

Врод мі яблочко або дві (2)
 Єдно – милому (3), друге – мі.

Бо мам милого витати (2),
 Красним яблочком (3) зуяти.

В зеленім гаю

В зеленім гаю древко рубают,
 Аж до Дунаю (2) тріскипадають (2)
 Падають тріски великі і малі:
 Ід іх позберай (2) дівчатко шварне (2)
 Ід іх позберай, шмар іх до огня,
 Вышпер милому(2) сорочку додня. (2)
 В пятницю намоч, в суботу выпер
 В неділю рано (2) милого прибер (2)
 В неділю рано, як сонце сходить
 А мій миленький (2) під перком ходит (2)
 Не так під перком, як під струсовим
 Під капелюхом (2)під велюровым. (2)
 Жебы я знала, котра му дала,
 Зараз бы я єй (2) главичку стяла (2)
 Главичку стяла, в Дунай пустила:
 Нягай, не кохай (2) моого фраїра. (2)

Марець – Березень

Як прийде марець, радий млад і старець.
В марцу погода: то сніг, то вода.
Теодора (2. III) – зима зас до двора.
Марець, Касько – лет на баськи!
Вычыстиши сусікі – берся до пасікы!
На Тимофія (6. III) – тепла повія.
В марцу бер ся до ярцу!
Марець вночы тріскоче, вден в убочы плюскоче.
Прокіп (12. III) з телігы, вода з-під кризи.
Як марець ясний, май буде красний.
Марець бер снігу – рихтуй чепігу!
Василій (13. III) – слезы вылій.
В марцу, Грицу, рихтуй яровицу!
На Євдохы (14. III) снігу лем трохы.
Марець – з водом, квітень – з травом і погодом.
Марець зиму вымітат, а яръ радо витат.
Гарасим (17. III) в лузі, думай о плузі!
Як марець сухий, май на травы глухий.
На Ронона – вівці з припона.
Марець плете яри вінець.
Як рокита пукат, то яръ в двері стукат.
Як мерець пригріє, то і рій звеселіє.
Кондрата (18. III) – яръ птаством богата.
Марець – без заплавы, літо – без отавы.
Теплий марець – буде в полі ярець.
На Софрана (24. III) напеся з ямкы і ворона.
Сій ярець в марці – насыплемеш в гарці.
На Феофана (25. III) – стріха заплакана.
На теплого Лешка (30. III) сані до бережка.
Як марець – з водом, то червець – з погодом.

Історичний календар

- 1.03.1883р. – Григорій Гануляк (с. Синява, Сяніччина) – поет, прозаїк, видавець (29.08.1945р. – Сянік).
- 1.03.1916р. – Антін Середницький (с. Вербовець, Тернопільщина) – прозаїк, автор оповідань про Лемківщину.
- 3.03.1932р. – Павло Стефанівський (с. Біянка, Горлицьчина) – етнограф, поет, народно-культурний діяч.
- 5.03.1913р. – Михайло Черешньовський (с. Стежниця, Сяніччина) – скульптор і різбар.
- 11.03.1931р. – Марія Байко (с. Яблониця, Сяніччина) – народна артистка України, солістка-співачка – Львів.
- 15.03.1919р. – Михайло Донський (с. Воля Цеклинска, Польща) – борець з фашизмом, народно-культурний діяч – Горлиці.
- 15.03.1838р. – Іван Сильвай (с. Сускове, Закарпаття) – письменник, видавець (13.02.1904р.)
- 20.03.1942р. – Петро Скунць (с. Міжгір'я, Закарпаття) – поет.
- 21.03.1922р. – Василь Шалайда (с. Балутянка, Сяніччина) – різбар (21.06.1978р. – Одеса).
- 25.03.1871р. – Ігор Грабар (Закарпаття) – художник, мистецтвознавець (16.05.1960р.).
- 30.03.1873р. – Василь Масцюк (с. Нова Весь) – єпископ, ап. адм. Лемківщини (12.03.1936р.).
- 30.03.1880р. – Ярослав Ярославенко (Венцковський) – композитор, зберач лемківських пісень (26.06.1958р. – Львів).

Рідний край

Ой тут бы ся вічно жыло,
Тут так любо, тут так мило,
Всюди гей бы рай!
-Чому скажеш – не коротко,
Тут так легко і солодко?
-Бо тут рідний край!

Чом ті нивы хоть бідненькы,
А серцю такы миленькы,
Як тот Божий рай?
Бо ті нивы свої рідны,
Тому любы. Хотя й бідны,
Бо тут – рідний край.

Якы чудны рідны горы,
А в них птахів дивны хоры,
Хоц іх вічно грай,
Тут так легко, тут так мило...
Ой тут бы ся вічно жыло,
Бо тут – рідний край.

Григорій Гануляк

Львівській капелі “Лемковина”

Крутиться звуком минуле лемків
На львівській сцені дітей з Лемковини.
О, як би так добре майбуття виспівати
Лемковині так, щоб і ми зазнали щастя,

А я б і горе ще на себе взяв,
Щоб брати моі в Україні
Сьогодні щасливі були,
А нове щастя, хай нові самі
Виковують собі без гріху предків,
Без ворогів.

Павло Стефанівський

Веснянки

До саду, дівчата, до саду

До саду, дівчата, до саду:
Будеме сіяти розсаду
Як розсада буде сходити,
То мы ся будеме любити.

Садами, дівчата, садами,
Най парібци ідут за нами,
Парібочки гордо крачают,
І нашы прядочки минают

На лучки, дівчата, на лучки
Будеме сіяти павучки,
Як павучки будуть сходить,
Будут нас парібци любити

Сію горох та дрібненький

Сію горох та дрібненький
Рядок за рядочком,
А за водом мій миленький
Грає фуярочком

Перестан же мій миленький,
На фуярці грати,
Под мі горох та дрібненький
В ямки опущати!

А миленький і не чує,
На фуярці грає,
Серце біду мі віщує
Він мяня не кохає!

Квітень

Іде квітень на телізі, то по воді, то по снізі.
Квітень сипле фіялочки – жен в поле ярочки.
В квітні – голы дровітні.
Яцко (3. IV) – з гір, ярь – у двір.
Квітньовы воды приносят ягоды.
В квітні білят дерева і дровітні.
В квітні мало дровец в дровітні.
На ярого Василя (4. IV) і світ веселіє.
Вода в квітні – до Дунаю, а квіт – до гаю.
Благовіщення (7. IV) – знімай кожух газдыня.
Сад деревину, будеш мав садовину.
Якы в квітню квітки, такы в липню ягідки.
Квітньовы воды – вишукані выгоды.
Іде Марона (9. IV) – веселіє сторона.
Як журавель пролітат то і ден розквитат.
Дбай о жытце – будеш мав корытце.
Ранній біб дає квітя і хліб.
Марко (11. IV) – в кожусі і в капелюсі.
Як боцаны “косят”, вітры ярь приносят.
Дойдж на стрісі – будуть гриби в лісі.
Мікиты (16. IV) – пухкают рокыты.
Квітень – з водом, рік – з приплодом.
Як вілька заквітне, сій татарку, Митре!
На Федула (18. IV) теплом ярь подула.
В квітньову днину – вівці в половину.
В Мартина (27. IV) – ярі половина.
Квітньове гырміто – на тепленьке літо.
Як ся квітень сміє, то ярина зріє.

Історичний календар

- 1.04.1913р. – Федір Лазорик (с. Берехів, окр. Бавдієв) – поет, прозаїк, фольклорист (4.07.1969р. – Пряшів).
3.04.1925р. – Іван Желем (с. Вапенне, Горлицьчина) – поет, прозаїк, публіцист (6.09.1988р. – Львів).
7.04.1876р. – Іларіон Съвєнціцький (Буськ, Львівщина) – доктор мистецтвознавства, дослідник лемківських ікон (18.09.1956р. – Львів).
9.04.1922р. – Іван Мацинський (Межилабірці, Пряшівщина) – поет, редактор (4.03.1987).
3.04.1925р. – Анна Галчак (Межилабірці, Пряшівщина) – поетеса, прозаїк (4.01.1990р. – Пряшів).
13.04.1896р. – Лев Гец (Львів) – художник, засновник музею “Лемківщина” в Сяноці (16.12.1971р. – Краків).
18.04.1896р. – Орест Турковський (с. Вороблик, Короснянщина) – композитор (28.02.1971р. – США).
19.04.1900р. – Петро Обаль (с. Оборівка, Тернопільщина) – художник, лемківські пейзажи.
23.04.1897р. – Василь Гренджа-Донський (с. Воліве, Закарпаття) – поет, прозаїк, драматург (18.11.1974 – Пряшівщина).
23.04.1885р. – Михайло Орисик (с. Вілька, Сяніччина) – різбяр (17.03.1946р. – с. Гутисько, Тернопільщина).
24.04.1803р. – Олександр Духнович (с. Тополя, Пряшівщина) – духовний, поет-будитель (30.03.1865р. – Пряшів).
26.04.1846р. – Іван Верхратівський (с. Більче, Тернопільщина) – мовознавець, дослідник лемківського діалекту (29.11.1919р. – Львів).

Твоя Вітчизна

Своїй вітчизні вірним будь:
Вона – твоя колиска
Й могилою коли-небудь
Для тебе стане... звісно.

Хто не шанує рідний край,
Той – сирота безрідний
Без батька – матері... те знай
І будь вітчизни гідний!

Олександр Духнович

Лемки

Ми лемки. Карпатські лемаки чи лемки,
Доволі в нас всього, лиш долі нема.
Розпродані оптом, ми всі помаленьки
Вже знаєм: усе в нас горить недарма...

- Іще раз: хто більше? Кажіть, товариство! –
Гандляр історично пробив молотком...
Товарчик, як злoto... неначе намисто,
Цей лемківський край з журавлем і ставком.

Ми лемки – на захід від Лабірця й Сяна.
Чи чуєш Вкраїно наш жалібний гімн?
Ні, що тобі древня лемківська рана?
Безболісність стала законом твоїм.

Тож далі... й надалі себе продавай,
Шматуй своє тіло на лезах прозорих...
Лиш болю до тебе розрісся розмай
У лемківських грудях і гордих, і хворих!

Іван Мацінський

Пастуші пісні

Помалы овечкы

Помалы овечкы, горі берегами,
Бо я, старий шугай, не можу за вами.

Пасутся овечкы помедже ліщыну,
А я, старий шугай, кусцік одпочыну.

Тяжко вівці пасти і шугаювати,
Тяженъко на старіст хлібец заробляти.

Не лій, дойджык, не лій!

Не лій, дойджык, не лій, бо ти не казали,
Бо мене, малого, на поле вигнали.

На поле вигнали, хлібця мі не дали,
Лем добрі овечок пасти наказали.

Не лій, дойджык, не лій, бо я не вербина,
А лем на службоныці бідна сиротина.

Ідте качки, на млачки!

Ідте качки, на млачки,
Позберайте хробачки,
Жебы сте были съты,
Я ся буду бавити

Ідте качки, до воды,
Напасте ся лободы,
Я сой буду співала,
Бы ся ярь розвивала.

Май - Травень

Іде май о землю дбай!
Май – на зарінки, а в хыжки – доновинки.
Кузма (1. V) в саді дерева садит.
В маю, Анрушку, сад яблін і грушку.
На святого Юрія (6. V) сховатся в жыті куря.
В маю, Марку, остриж ярку!
На Савы (7. V) піднимаются жыта і травы.
Часом і в маю худобі дают.
В маю вівці по гаю.
Святий Марко (8. V) жене в поле яркы.
Май – з морозом, жыто – з планным привозом.
Майове сито піднимат жыто.
Семан (10. V) – в дворі, газда – на горі.
Як май студений, овес скулений.
Прийшов май – бджолам рай.
Яцко (13. V) в кожушку сіє петрушку.
Майова роса плідна для проса.
В маю нъяньо на ораню.
Борыс і Гліб (15. V) засяяли на хліб.
Сухий май – не на урожай.
Коло Ірины берся до садовини.
Теплий квітень, мокрый май – буде жыто, яко гай.
Як в маю дойдж густый, буде ярец тлустый.
Іов (19. V) з росом сіє горошок.
Май быват шалений: то теплий, то студений.
Хто посіє до Яна (Богослова – 21. V), буде жыто, як в пана.
Дойдж в маю дробний: хліб плодородний.
По Теодорі (29. V) – ягідки в борі.
Май з оброком: коровы з молоком.

Історичний календар

- 2.05.1920р. – Роман Соболевський – збирач лемківських народних пісень (29.12.1978р. – Львів).
- 9.05.1871р. – Володимир Гнатюк (с. Велеснів, Тернопільщина) – збирач лемківского фольклору (6.10.1926р. – Львів).
- 9.05.1922р. – Андрій Орисик (с. Вілька, Сяніччина) – лемківський різьбар.
- 15.05.1955р. – Володислав Грабан (Самбож к. Вроцлава) – поет і перекладач.
- 19.05.1914р. – Нестор Жилич (с. Камяна к. Н. Санча) – поет, гуморист (6.02.1989 – Львів).
- 20.05.1922р. – Іван Чендей (с. Дубове, Закарпаття) – прозаїк, член СП України.
- 21.05.1895р. – Никифор Дровняк (к. Криниці) – маляр-самоук, примітивіст – (10.10.1968р.).
- 21.05.1903р. – Миколай Буряк – поета, байкописар – с. Смеречне, Дуклянщина (3.09.1986р.).
- 22.05.1889р. – Іван Зілинський (с. Красна, Короснянщина) – дослідник лемківского діалекту (21.04.1952р.).
- 27.05.1920р. – Теодор Гула (с. Прибишів. Сяніччина) – громадянський діяч в США (5.10.1986р. – США).
- 27.05.1933р. – Василь Хомик (с. Мисцова, Короснянщина) – поет, драматург, фольклорист. Член СП України.
- 28.05.1962р. – Андрій Хомик (Львів) – художник, пейзажист, шкло, член СП України.

За щестя!

Іщи выпіме вина
З глиняных горців, як з амфор,
Што на краю ліса під убочом.
В вересньовім вересі густніє
Золотий місяць ночы,
Чару наліє по береги потоків,
По береги долини
Повно надії націдит.
Вып'єме за щестя,
Будеме пити до рана,
Аж запіют піvnі,
Г'яны нашим співом

Володислав Грабан

На руїнах

Лежать хрести на цвинтарях побиті,
В могилах стогнути зболені діди:
По них гарцюють дикі посполиті,
Не чуючи лемківської біди.

А ті хрести тесали нам бортняне,
А тих святих різьбив із гір різьбар
В надії світлій, що колись прогляне
З-за хмар нам сонце, яко Божий дар.

Лежать хрести й сплюндровані оселі,
У храмах наших гнізда сови в'ють,
А можновладці, радісні й веселі,
На кривді нашій мовчки вина п'ють.

Василь Хомяк

Ліричні пісні

Такий мій миленький

Такий мій миленький,
Як квіток біленький,
А я наречена,
Як ружа червена.

Такий мій миленький,
Стройний веселенький,
Як оленик в лісі,
При параднім тисі

Гайом зелененьким

Гайом зелененьким вода тече,
Што же мі миленька моя рече,
Ой ци рече, ци не рече,
Гайом зелененьким вода тече.

Гайом зелененьким вітор дує,
Горде того дівча, што любує.
Ой любує до сконаня,
Што аж болить серце з любуваня.

Як зме ся любили

Як зме ся любили,
Сухи дубы цвили,
Як ся розходжали
Й зелены зов'яли.

Як зме ся любили,
Сонечко раділо,
Як ся розлучили,
Поле почорніло

Червец – Червень

Іде літо з медоцвітом.
Як на червінь, то на теплінь.
Червньова днина: скаче худобина.
На святой Єлены (3. VI) травы іщи зелены.
Як конич квітне, виходит на літнє.
В червцу дітки, як ягідки.
На Святого Духа (8. VI) – спека без кожуха.
Макрина – до сіна, Павел – до отави.
Слава Бозі: сінце в стозі.
Прийде Микита (10. VI), дай гускам води в корыта!
Як травы косят, дойджів не просят.
Червец ласкавий: дба о квітія і травы.
На Юстинки (14. VI) в хыжы доновинки.
Червец сухий на ідоло глухий.
В червцу выгода: в лісі губы і ягода.
На Теодора (21. VI) сіна повна комора.
Червец косит, а липец серпа просит.
На Кирила (22. VI) земля ся зо спекы скурила.
В червцу овес – лем половец.
На Онуфрія (25. VI) лем на горох надія.
Червец голодний, бо іщи не плодний.
Червец рум'яний, бо в роботі застараний.
Червец – з ягодом і теплом водом.
Коло Петрівки (26. VI) всяди голодівки.
Червец – з косом і теплом росом.
Червец з малинами, серпень зо снопами.
Мокрий червец стратив в поли керпец.
На Тихона (29. VI) тихне в спеці і ворона.
В червцу на поли густо, а в стодолі пусто.
Коли жыто половіє, газда ся прадіє.

Історичний календар

- 2.06.1953р. – Володимир Барна (с. Кам'янка, Сяніччина)
– поет, член СП України, суспільний діяч (Тернопіль).
- 5.06.1911р. – Іван Гриць-Дуда (с. Рудльов, Пряшівщина)
– поет, прозаїк, драматург.
- 6.06.1894р. – Дем'ян Лука (с. Верхні Ворота, Закарпаття)
– прозаїк, фольклорист (16.05.1968р. – Закарпаття).
- 6.06.1919р. – Юрій Цимбора (м. Свидник, Сх. Словаччина) – композитор, збирач лемківських пісень (2.10.1989р.).
- 7.06.1903р. – Здіслав Штібер (Шакова к. Явожна) – дослідник лемківського діалекту (12.10.1980р.).
- 10.06.1884р. – Флоріан Заплетал – ческий дослідник культури лемків (17.10.1969р.).
- 14.06.1943р. – Мирослав Лемет (с. Мале Береже, Закарпаття) – поет, прозаїк, видавець (Пряшів).
- 16.06.1886р. – Гавриїл Костельник (Руський Керестур, Сербія) – поет, прозаїк, релігійний діяч (20.09.1948р. – Львів).
- 22.06.1917р. – Василь Мадзелян (Монсин, батьки – Більцарева) – лемківський графік, суспільний діяч (США).
- 25.06.1886р. – Іван Крип'якевич (Львів) – історик, дослідник історії Лемківщини (21.04.1967р. – Львів).
- 27.06.1914р. – Яким Олеяр (Дюрдьово, Югославія) – русинський дитячий поет.
- 28.06.1929р. – Федор Гоч (с. Зиндрanova, Короснянщина) – культурно-народний діяч, музейник.

Бачко моя

Бачко моя, бачко в тім широкім світі,
Я за тобом тужу, не мам ся де діти.

Волю твої пісні, што іх вечер несе,
Як тоты, што грають царям і принцесам.

Волю твої поля, жытом засіяны,
Як цілого світа палацы кам'яны.

Ты мі серце дала, і лем тебе оно
Любит, розуміє, як лем серце годно.

Во широкім світі, як без серця жыю,
Мам ту дос заняття, а о тобі снию.

Гавриїл Костельник

Заповідне

У мене є щось заповідне
Від самих Бескидів –
Із серця їх, із вічності, з глибин...
І проростає у мені щодень
То спомином, то зойком, то стремлінням,
І кровю, і первом буровійним
Струмить крізь мене
У нащадність поколінь.

Володимир Барна

Рекрутски і вояцки пісні

Вербуют гусаре

Вербуют, вербуют гусаре на коня,
І я ся звербую, фраіречко моя.

І я ся звербую остру шаблю носиць,
Хто ж ти буде, мила, в полі травку косиць

В полі травку косиць і жытечко жати,
Як я піду, мила, кровцю проливати?

Комуж, мамцю, кому

Кому ж, мамцю, кому кошуленьку шыєш?
Тобі мій сыночку, бо на войну ідеш.
Ой сину мій, сину, чого-м ся діждала:
Ты помашеруєш, я буду плакала.
Ты помашеруєш по кырватім полю,
А хто ж мі, синочку, зоре мою ролю?
Орлы поле зорють, засіють ворони,
Як я ся не верну з далекой стороны.

Хлопці з войны ідут

Хлопці з войны ідут, смутно машеруют,
А дівчата плачут, руки заламують.
Ідуть хлопці, ідуть, а діти – спереду,
А мого милого лем коничка ведут.
Ведут його, ведут, жалобом укрытий,
Ой юж мій миленький на войні забитий!
Не плач, дівче, не плач, бо не вернеш його,
Іде нас ту тисяч: выбер сой єдного!
Хоц бы вас ту ішло, як піни на мори,
Та не буду мала такого николи!

Липец – Липень

Липец – звіном: з медом і сіном.
В липцу на луці добрі пчолі і вівці.
Святий Зосим (2. VII) бджіл на мюд просит.
Червец жене кустрицу, а липец пшеницу.
Што червец оросит, то липец покосит.
Уляня (4. VII) в полі застарана.
Што марец посіє, то липец звіс.
Липец з росом, хлопец з косом.
Іде Ян (7. VII) – несе меду дзбан.
На липцу і сорочка мокра.
Липец солодкий і некороткий.
Прийде Петро (12. VII): буде барз тепло.
В липцу в'єся гадя і преся овадя.
Коло проса, капат дівці з носа.
Кузма з Дем'яном (14. VII) – з косом і дзбаном.
Який липец на погоду, такий серпень на уроду.
Як прижалят оси, то юж серпокосы.
Звідатся Наста (19. VII) ци єст омаста.
Липец гостит медом, а січенъ лем ледом.
Липень – з маком, а лютенъ лем з млаком.
Хто в липню в холоді, тот в січню в голоді.
В зарошенім вівсі і коса не скрипит.
До Прокопа (21. VII) дбай о хлопа (косаря).
Бджілки до цвіта, дівки до жыта.
Коло Штефана (26. VII) баба в полі, як пяна.
Для діток – гопкы, для дівок – снопкы.
До Марини (30. VII) пильний садовини
Липец з громом, серпец зо соломом:
В липню пчолы в улию не голы.
Пчолы – в росы, газдыня – в покосы.

Історичний календар

- 2.07.1885р. – Франц Коковський (м. Бережани, Тернопільщина) – поет, прозаїк, автор творів про Лемківщину (9.09.1940р. – Тернопіль).
- 8.07.1905р. – Юрій Бортеш-Кум'ятський (Ком'яти, Закарпаття) – поет, нарисовець (9.04.1978р. – Ужгород).
- 12.07.1952р. – Петро Шидивар (с. Веселкове Миколаївщина, батьки з Тисної к. Ліська) – артист, збирач пісень (Франція).
- 15.07.1925р. – Василь Кіщак (с. Балутянка, Сяніччина) – різбар (28.01.1962).
- 15.07.1925р. – Василь Діянич (с. Тур'я Бистра, Закарпаття) – поет (19.06.1980р. – Ужгород).
- 16.07.1914р. – Михайло Томчаній (с. Горяни, Закарпаття) – прозаїк, автор творів про лемаків (Ужгород).
- 17.07.1871р. – Філарет Колесса (с. Піщани, Львівщина) – збирач лемківських народних пісень (3.03.1947р. – Львів).
- 19.07.1925р. – Михайло Дзіндзо (с. Красна, Короснянщина) – фольклорист, етнограф (8.08.1993р. – Борислав).
- 21.07.1929р. – Іван Головчак (с. Милич, Санчівщина) – поет і художник (м. Івано-Франківськ).
- 27.07.1843р. – Володимир Хиляк (с. Верхомля) – прозаїк і писатель, фольклорист, духовный (25.06.1987р. – с. Літиня, Львівщина).
- 27.07.1935р. – Адам Фастнах (м. Сянік) – польський історик Сяніччини (16.02.1987р. – Вроцлав).
- 28.07.1949р. – Марія Зубанич – артистка, виконавець лемківських народних пісень.

Што то я за лемко

Што то яза лемко, фрышний, гоноровий,
Пішов єм за море, позбыв єм ся мовы.

Позбыв єм ся мовы і рідного краю,
Внуки юж по-свому ани кус не знают.

Знают по-англицькы, тішатся німецком,
Слово рідне вмерат шкверчком під припецком.

А колиси мати вчыла нас ним жыти,
Поважати людий, в серци край носити.

Людий я поважам, як і тебе слово?
Жыття тобом крутит, як вітор половом.

Іван Головчак

До братів – лемків

Братя – лемки з-під Бескида,
Словом рідним злиті,
Розогнала з гнізд нас біда
По широкім світі.

I пропадат наша мова,
Што все нас єднала,
Нашы строї гоноровы,
Бо віра пропала.

Єднайтесь, братя мої,
Жебы разом стати
За бесіду, звичай, строї
Й внукам передати!

Михайло Дзіндзьо

Купальски пісні

Подте, дівкы, на собітку

Подте, дівкы на собітку,
Запалиме красну квітку.
Вы прийдете з кошыками,
Мы прийдеме з гудаками.

Подте, дівкы, долинами
Та з повными кошыками,
Буде квітка нам горіти,
Но а мы ся веселити!

А на Яна, на Янонька

А на Яна, на Янонька
Запалала собітонька,
Запалала,заіскрила,
Цілу челядь звеселила.

А на Яня, на Курталя,
Зарізали хлопці теля,
Зак ся дівкы походили,
Хлопці теля розхватили.

Ой ты, Яне

Ой ты, Яне, святий Яне,
Най ся воля Божа стане,
Бы собітка ся світила,
Жебы-м милого стрітила

Ой ты, Яне, наш Яноньку,
Запаль же мі собітоньку
Жебы тихо мі горіла,
Бы-м милого полюбила!

Серпен – Серпень

Надходить серпец: рихтуй серп і керпец.

Видно хлопа коло снопа.

Од Мокрины (1. VIII) літа з половины.

Што серпец виїже, то mareц зожре.

Прийшов Іллія (2. VIII) наробив гнилля.

Хто ма мозолі, тот ма і на столі.

При Борисі і Глібі (6. VIII) мы о своєму юж хлібі.

Серпень мивий, та тяжкий при жниві.

Свята Анна (7. VIII) з колачом, як панна.

В серпню тяжко на плечах, але легко на серци.

Пантелеймон (9 VIII) – цілитель од огня спаситель.

Смыком жыта не накосиш.

Тупом косом выкосиш лем під носом.

Май на оці – жнива лем раз в році!

На Спаса (14. VIII) меду до фраса.

Рихтуй, кумо, сито, бо в стодолі жыто!

Любо Миколі: жыто в стодолі.

Серп – до стріхи, а в стодолу – міхы.

Серпень гріє, жне, возит і сіє.

В серпцу лінівому руки не терпнут.

Пимен (20 VIII) на лавці, до польоту журавці.

Припильний пашу: будеш мав масло і кашу.

Хто – з повереслом, а хто – юж з череслом.

Перша Пречиста (28. VIII) – нива юж зерниста (засіяна).

Хто – до жаня, а хто – до ораня.

Осінний Спас (29 VIII) яблок натряс.

Пильний ягоды, закля іщы молоды.

Кому літо потішне, тому зима невтішна.

Історичний календар

1.08.1843р. – Матвій Астряб (с. Висова, Горлицьчина) – історик, суспільний діяч (18.01.1925р.).

1.08.1931р. – Ілько Галайда (с. Чертіжне, Пряшівщина) – поет і прозаїк (Пряшів).

5.08.1912р. – Трохим Шевчик (с. Ждиня, Горлицьчина) – вчений, картограф Лемківщини (1.07.1970р. – Львів).

7.08.1906р. – Дезидерій Милий (с. Кийов, Пряшівщина) – художник Лемківщини (1.09.1971р. – Братислава).

9.08.1916р. – Михайло Питель (с. Стацинська Розтока, Пряшівщина) – прозаїк, твори про лемків Словаччини.

10.08.1927р. – Лука Біганич (с. Волосате, Польща) – скульптор.

10.08.1927р. – Петро Мурянка (Трохановський) – поет, видавець, суспільний діяч (м. Криниця).

11.08.1906р. – Степан Пельц (с. Вороблик, Сяніччина) – суспільний діяч “Оборона Лемківщини” (25.05.1987р. – США).

13.08.1894р. – Володимир Паньків (м. Кам'янка, Львівщина) – дослідник лемківського народного різбярства (5.06.1980р. – Львів).

13.08.1904р. – Янко Фейса (с. Коцур, Югославія) – русинський поет – (1.10.1983р. – Югославія).

14.08.1886р. – Михайло Соболевський (с. Костарівці, Сяніччина) – збирач лемківських народних пісень (15.02.1969р. – Львів).

14.08.1926р. – Олександр Дубец (с. Фльоринка) – Архієпископ Адам в Сяноці.

15.08.1922р. – Ольга Петик (с. Мушина, Санчівщина) – поетеса, суспільний діяч в Перемишлі.

- 15.08.1930р. – Ярослав Полянський (с. Поляни, Санчівщина)
 – композитор, збирач лемківських народних пісень.
- 16.08.1933р. – Михайло Романишин – лемківский графік, член СХ України (м. Київ).
- 20.08.1909р. – Петро Смереканич (с. Свіржова, Ясельщина) – прозаїк.
- 21.08.1929р. – Андрій Сухорський (с. Вілька, Сяніччина) – різбар, Львів.
- 23.08. – Володимир Кубійович (Новий Санч) – історик, етнограф (1.11.1985р. – Франція).

Літо

Над полями стоїт літо.
 Вівсом ряси чеше вітор,
 На толоках стоколосам
 Заплітує зелен косы.

Пахне терком і черешньом,
 Свербоузом ружовіє...
 Лемковина моя днешня
 Повна тепла, як надії.

Петро Мурянка

Виселення

Роки злочинністю назначені,
 Що вигнали нас з наших хат,
 Звеліли йти, де не ждав ніхто.
 Перекотиполем летіти
 Над посіллями чімись.

Зробили з нас свавільно
 Губчасту массу, здібну
 Збирати по дорозі все
 І приrekли на це, щоб стати
 Безликими і безіменними
 Громадянами всього світу.
 Коли будуть засудженими
 І переможеними,
 І злоба перестане існувати?
 Коли?!

Ольга Петик

Обжинкови пісні

Ішли дівки долинами

Ішли дівки долинами
 Зо шварнýма парíбками,
 Ішли в поле жыто жати
 Тай ся красні любувати.

Боже, Боже з высокости,
 Змилуй ся, бо болят кости,
 Подуй вітром по долині,
 Утрий слезы сиротині

Ішли дівки над поточком,
 І метала кожда очком.
 Як парібци іх доймили,
 Дівки серпы потратили.

Рада нивонька, рада
 Рада нивонька, рада,
 Скінчилася парада.
 Велька славонька Бозі,
 Вшытко жытечко в стозі.

Боже, Боже, як то тяжко!

Боже, Боже, як то тяжко
 Жати жытечко в нанашка,
 Ани вітрик не подує,
 Ни милий не порадує.

Рада нивонька, рада,
 Буде в газды парада:
 Меды, пива, шампаны,
 Бо женці змордуваны.

Вересен – Вересень

Осіння пора – радість для двора.
Жовтий вереско зняв повересло.
Вересень строкатий, але дос богатий.
До Андрія Стратила (1. IX) осінь вівси скосила.
Спрытний вереско взявся за чересло.
Вересайко курит файку і бандурки пече.
Агафона (4. IX) – крамчыт смутні ворона.
Вересень при плоті румяний в роботі.
На Главосікы (11. IX) зерна повны сусікы.
Вересень в полю скородит ролю.
Коло Семана (14. IX) осін багряна.
Вересень з гуркы звозит бандуркы.
Газды по селі копают карпелі.
Копай, Юрку, зак сухо бандурку.
Газдяні з ролі зносят бараболі.
Як жовкне, то і птах мовкне.
Од Вавилы (17. IX) наточ вилы.
Летят вороны на свіжы загоны.
Вересень звивний на полі димний.
Хто ма біб, тот ма хліб.
Як сонце падат, то і лист опадат.
Друга Пречиста (21. IX): ци готова невіста?
Яке волокно, таке і полотно.
Осіння Федора (24. IX) – хляпавина до двора.
Приходит днина, достигат калина.
Здвига – проситься в поле чепіга.
Дівкы – по сливкы, парібкы – на зарібкы.
Хто ревно оре, буде мав в коморе.
Микита (28. IX) – берме ся до жыта.
Газдня-богачка не втратит і мачка.
Серпень – з міхом, вересень – з оріхом.

Історичний календар

- 1.09.1851р. – Микола Малиняк (с. Кам'яна, Санчівщина)
– поет і суспільний діяч (1914р. – Талергоф).
- 1.09.1934р. – Володимир Верней – диригент хорів, музикознавець (Тернопіль).
- 2.09.1811р. – Іван Вагилевич (с. Ясенів, Львівщина) – вчений, автор етнографічних творів про лемків (10.06.1866р. – Львів).
- 2.09.1865р. – Андрій Андрейчин (с. Устя Руське, Горлицьчина)
– видавець літератури (4.01.1914р.).
- 2.09.1900р. – Роман Турин (м. Снятин, Станіславщина) – живописець, дослідник Никифора (29.08.1979р. – Львів).
- 3.09.1836р. – Сильвестр Сембраторович (с. Дошниця, Ясьльщина) – кардинал на Лемківщині (4.08.1898р.).
- 10.09.1941р. – Микола Горбаль (с. Воловець, Горлицьчина)
– поет-засланець, суспільний діяч у Києві.
- 15.09.1877р. – Олена Кульчицька (м. Бережани, Тернопільщина) – художник, етнограф (8.03.1967р. – Львів).
- 16.09.1841р. – Феофан Обушкевич (с. Ждиня, Горлицьчина)
– суспільний та церковний діяч (16.03.1924р. – США).
- 17.09.1866р. – Михайло Грушевський (м. Холм) – історик, дослідник Лемківщини (25.11.1931р. – Київ).
- 17.09.1885р. – Франц Коковський (м. Бережани, Тернопільщина) – поет, прозаїк, автор творів про лемків (9.09.1940р. – Тернопіль).
- 19.09.1819р. – Олександр Павлович (с. Чорне, Бардіївщина) – поет, фольклорист, духовний (25.12.1900р. – Свидник).

- 19.09.1909р.– Василь Зозуляк (с. Чертіжне, Гуменне) – прозаїк, суспільний діяч (Пряшівщина).
- 20.09.1902р.– Олена Мандич (с. Дюлафагас, Румунія) – лемківський скульптор (12.03.1975р.–Румунія).
- 23.09.1900р.– Володимир Кубійович (с. Нова Весь, Санчівщина) – історик, етнограф, дослідник Лемківщини (1.11.1985р.– Париж).
- 26.09.1769р.– Михайло Балудянський (с. Вишня, Пряшівщина) – вчений, ректор університету (1847р.– Петербург)

Я – син Бескидів

Я – син Бескидів, думи прадідів думаю,
Тобі, родино, руська дружино, співаю.
На Маковиці, братя, сестриці, вам пою,
Дух народності, благородності зо мною.
Думки прадідів, пісні бескидів співаю,
Вічно зелений цвіт примилений збираю,
Руський барвінок на руський вінок подаю,
Што одчуваю, чого бажаю, то пою.
Руська родино, співай, дружино, зо мною.

Олександр Павлович

Моя Лемківно!

Ти пишеш, що чекаєш мене.
О, як добре мати твоє чекання!
Коли мені тривожно і незатишно,
Я огортаюсь ним і мені теплійше.
Моя Лемківно, княгине моя,
Чия ти любко, а, може, тя неє?
А, може, ня чекаш, може, десь глядаш,
То чом ся бою, же ся не найдем?
То чом же страх той, же ся не стрінем
Серце мі студит моя Лемківно?
...Вчора марилось, що ніби я на волі,
І ми, взявши за руки,
Йдемо вулицями порожнього міста.
Я в подергій сорочці і босий...
Не можу заглянути тобі в лицє,
Бо з кожного вікна
Дивляться на нас люди.
Так і не впізнав тебе,
Моя Лемківно, княгине моя.

Микола Горбаль

Заробітчанські пісні

Подме, хлопці, подме!

Подме, хлопці, подме до тої Канады:
Будем мати гроши (2x) і пишни парады.
Як нам будут стівкы в руках шелестіти,
Будут красны діўкы (2x) за нами смотріти.
За нами смотріти, до хыж запрошати,
Подме, хлопці, подме (2x) гроши зарабляти!

Цне ся мі за тобом

Цне ся мі за тобом
Мій лемківский краю,
Летів бы-м без море,
Втопив свое горе,
Але крылец не мам

Цне ся мі за вами
Зелены поляны,
Де зме сой ходили,
Де зме ся любили
Не раз днями і ночами.

Канадо, Канадо!

Канадо, Канадо, бодай-с запропала,
Як ти мі молодіст (2x) й мою силу взяла!
Молодіст взяла, силы высушыла,
Бодай тя, Канадо (2x) нагла вода затопила.
Вода затопила і громы побили,
Жебы нашы люде (2x) в тобі силы не тратили!

ЖОВТЕН – ЖОВТЕНЬ

Жовтень – до гаю, а птахи - до раю.

Жовто надворі, а тісно в коморі.

Ярина (1. X), летит за море пташина.

Жовтень – в поле, а гуси за море.

Як лісі жовтіють, то дожджі сой сіют.

Трофим (2. X) – на горбі: карпелі – в торбі.

Як квіт халіє, то світ смутніє.

Стах (3. X) сердитий: вишнім вітром підбитий.

Серпень пахне жнивом, а жовтень – копривом.

Як по Теклі (7. X), так по теплі.

Липень – з малином, жовтень – з калином.

На Яна Благословіа (9. X) – гола і зимна діброва.

Жовтень – на телізі: по болоті і снізі.

Жовтень – тлустий: о бандурах і капусті.

Жовтень в кожушку звозить хрін і петрушку.

На Іриня (13. X) надворі юж зимнина.

Жовта осін суне до сін.

Рада і жовна, як в загаті – дровна.

Покрова (14. X) смутний сад і дуброва.

Хапай буракы, бо скоро - млаки.

На Єрофія (17. X): в полі завія.

Смакують ябка, як на дворі хляпка.

Щестя для Гриця, як повна певница.

Палагиня (21. X): ший рукавиці.

В жовтню сонце, як в бідных віконце мале і студене.

Жовтень – бовтень, бо в клопоті: по сушыні і болоті.

Прийшов Лука (31. X): єст хліб і мука.

Восени і заяц спасений.

Осін – богачка повна комора і тачка.

Історичний календар

- 3.10.1942р. – Михайло Дробняк (Пряшівщина) - поет і театральний діяч (8.06.1984р., Пряшів)
- 4.10.1861р. – Тит Мишковський (с. Перегримка, Ясельщина) – професор богослов'я (1936р., Львів)
- 4.10.1896р. – Йосип Жвірик (Костарович) – с. Костарівці, Сяніччина - поет, заслужений вчитель (17.05.1970р., Львів)
- 4.10.1909р. – Богдан Ігор Антонич (с. Новиця, Горлицьчина) – поет - модерніст (6.07.1937р., Львів)
- 9.10.1913р. – Павло Нірова (Закарпаття) – поет - гуморист (23.01.1991р., Пряшів)
- 15.10.1913р. – Орест Гижка (с. Висова, Горлицьчина) – лікар, збирач лем. нар. пісень. (19.02.1990р., Бережани)
- 16.10.1837р. – Олександр Митрак (Закарпаття) – поет - будитель русинів (17.03.1913, Росвитове)
- 16.10.1921р. – Степан Гапар (с. Пінковці, Пряшівщина) – графік скульптор (професор в Кошицях)
- 17.10.1916р. – Федір Іванчов (с. Зубівці, Закарпаття) – прозаїк і драматург, Пряшівщина.
- 18.10.1900р. – Марія Остромира (с. Лідберізці, Львівщина) – писменниця, творів про Лемківщину (28.10.1969р., США)
- 19.10.1910р. – Федір Манайло (с. Івоновці, Закарпаття) – живописець, Закарпаття.
- 22.10.1887р. – Іван Панькевич (с. Цеперів, Львівщина) – мовознавець, дослідник лем. говорів (25.02.1958р., Прага)
- 22.10.1922р. – Іван Красовський (с. Дошно, Сяніччина) – дослідник історії Лемківщини, Львів.
- 27.10.1909р. – Михайло Ковач (Югославія) – поет русинський, Югославія.

28.10.1751р. – Дмитро Бортнянський (Глухів) – композитор лем. походження (10.10.1825р., Петербург).

Різдво

Народився Бог на санях
В лемківськім містечку Дуклі,
Пришли лемки у крисанях
І принесли місяць круглий.

Ніч у сніговій завії
Крутиться довкола стріх.
У долині у Марії
Місяць – золотий горіх.

Богдан – Ігор Антонич

Надзвичайны Прагненя

Прагнув місцины теплой то соньцом
І кусник власной землі на світі,
Прагнув хыжыну: малу та свою
І коло хыжы - пахняче квітя.

Вшыткы прагніня му ся сповнили:
Тепла місцина – на цментариску,
Фалатик землі і свічки ясны
І квітя їщи - поконец главы,
Лем, правда дивне – дрібне степове.

Михайло Ковач

Просьба

Дайте мі водиці
З лемківской криниці,
Ішы буду жити,
Як єй буду пити.

Дайте мі почутти
Сосен дивны нуты,
Як серце почує,
То ся возврадує.

Дайте мі грудочку
Землі з – над поточку,
Най же ся мі видит,
Же єм на Бескиді.

Йосип Жвірик

Хрестинни Пісні

А в нашого кума

А в нашого кума сонце засвітило,
Бо ся му дитятко красне народило.

А кумонька ходит, погарики зношат
Кумоньків до стола красніцько запрошат.

Посідали куми за широки столы,
Будут істи, пити, як славны соколы.

Ой куме, кумочку.

Ой куме, кумочку, принес барилочку
Бо зме охрестили тобі красну дочку.

Ой куме мій, куме, наливайте вина,
Та будете мати на тот рочок сина.

На тот рочок – сына, а за рік двійнята,
Буде вам гучала ціла нова хата.

Листопад

В листопаді смутно в саді.
Листопад – сирота отворят зимі ворота.

Листопад – зимі брат.
Од Артима (2. XI) зачиняться зими.

Листопад в Бескиди білым конем іде.
Святий Митруньо (8. XI) надів білу гуню.
Листопад в убочы врыват дня, а доточує ночы.
Листопад лютий смотрит, як хто взутый.
Ден в листопаді, як крок птаха на заграді.

Листопад поволи віпргат білы волы.
Од Параксы (10. XI) коровам лем стряски.
Листопад з морозом: то саньми, то возом.
Позерат Наста (11. XI), ци єст в хыжы омаста.

Листопадны воды озимым на шкоды.
Листопад злотий в снізі і в болоті.
На Кузмы й Демяна (14. XI) роля зобробляна.
З листопада і весільна громада не рада.

Листопад німо запрошат зиму.
Михав (21. XI) на сивім кони приїхав.
Листопад – ріжний то мокрий, то сніжний.
Листопад острій без сокыры робит мосты.

По Михалі кінчаться балі.
Листопад на шкапі то по снізі то по хляпі.
Од Пилипа (27. XI) бріх до крижий прилипат.
З Пилипівки смутніют дівкы.
Од Матвія (29. XI) юж зимова завія.
Падолист на луку сыпле білу муку.

Історичний календар

- 1.11.1898р. – Дмитро Бедзик (с. Вільхівці, Сяніччина) – прозаїк, автор творів про лемків. (27.11.1982р., Київ).
- 2.11.1878р. – Антон Монастирський (с. Завалів, Тернопільщина) – художник-пейзажист Карпат. (15.05.1969р., Львів).
- 2.11.1920р. – Михайло Шмайда (с. Красний Брід, Межилабірци) – поет і прозаїк, автор творів про лемків (Пряшівщина).
- 4.11.1888р. – Ваньо Гунянка (Дмитро Вислоцький) – с. Лабова, Н. Санч – поет, прозаїк, драматург (25.12.1968р., Львів).
- 8.11.1821р. – Йосип Сембратович (с. Криница, Сяніччина) – митрополит, сусп. діяч. (1896).
- 10.11.1932р. – Дмитро Солинко (с. Жидівське, Ясельщина) – маляр, художник – пейзажист (Львів).
- 10.11.1933р. – Качмар-Савка Марія – художник – кераміст (Львів).
- 11.11.1892р. – Ірина Добрянська (м. Сянік) – етнограф, музеєзнавец (14.03.1982р., Львів).
- 11.11.1913р. – Степан Дзюбіна (с. Гладишів, Горлицьчина) – о. мітрат, церковний і сусп. діяч (у Перемишлі).
- 15.11.1903р. – Михайло Мазурик (с. Бережава, Сяніччина) – різбар і художник (28.03.1959р., Польща).
- 18.11.1928р. – Мирон Амбіцький (с. Прусиц, Сяніччина) – скульптор і різбар (с. Сокільники, Львівщина).
- 19.11.1919р. – Петро Когут (Петруша Воля, Польща) – суспільний культурно-народний діяч.
- 19.11.1789р. – Михайло Лучкай (с. Великі Лучки, Закарпаття) – дослідник говорів Закарпаття (3.12.1843р., Ужгород).

- 20.11.1830р. – Клавдія Алексович (с. Красне, Кроснянщина) – поетка і драматург (1915.10.1916р., Львів).
- 23.11.1867р. – Оміль Кубек (с. Штефурів, Свидниччина) – прозаїк, твори про лемків (17.07.1940р., США).
- 25.11.1837р. – Іван Нечуй-Левіцький (м. Стеблів, Черкащина) – прозаїк, автор творів про лемків (15.04.1918р., Київ).
- 27.11.1919р. – Антон Фігель (с. Криниця, Горлицьчина) – різбар круглої різби (Львів).
- 30.11.1903р. – Йосиф Костельник (с. Петровці, Югославія) – письменник, фольклорист (21.06.1936р., Югославія).

Петро Павлик

(Уривок)

...Дороги краяне лемкы, братя, товариши.
Мое мено – Петро Павлик, а родом зо Спиша.
Дрітяр отец мой быв руснак, а і мати руска,
Але бідны, без маєтку і без поля куска.
Отец ходив по дрітярці і пропав без вісти...
Нас охабив сиротами. Не было што істи.
Што зме мали єдну козу, то вовци зожерли,
Моя мати, братя, сестры предчасно померли.
Лем я єден жыти зостав. Тяжке жытя было.
Мучыло мя і ламало, і плечы згорбило.

**Ваньо Гунянка
(Дмитро Вислоцький)**

На Спільне Поле

Над селом засяли ясні зорі,
Заглядає місяць з-за Карпат.
Ідуть на нічну зміну весело трактори,
Осявають вікна білих хат.

Ліщинове листя шелесно спадає
У дрімучім гаю з почорнілих віт,
Вітерець леген'кий пісеньку співає,
Що за борознами вже пропав і слід.

Ой було то поту , і нужди, і горя
На вузеньких смужках за тих давніх днів.
За нужденну скибу, відорвану з поля,
Був би газда газду лютим вовком зів

А тепер без сварок ми працуєм тихо,
Поле – всім нам спільно ген із краю в край,
Дідове на печах згадують лихо,
А внуки підносять занедбаний край.

Михайло Шмайда

Колискови Пісні

Ой, люляй мі, люляй.

Ой, люляй мі, люляй, як ті мам люляти,
Бо я тебе не мам коли колисати.

Ой, люляй мі, люляй, сивы очка стуляй,
Сивы, як в голуба, дітя моє любе.

Ой, люляй мі, люляй, дітинонько мила,
Сивы очка стуляй, бо-м ся наробыла.

Усни, синку, усни.

Усни, сину, усни, великий, як і я.
Великий, як і я, білий, як лелія.

Усни, сину, усни, великий выросни,
Жебыс пас коники помеж зелен сосни.

Жебы-с пас коники і помагав мамі,
А я ся тішила медже сусідами.

Росни, дітя, без сповитя

Росни, дітя, без сповитя,
Піду в Дунай ті по квітя,
Буду тебе в нім купати,
Бы сокола в хъжы мати.

Росни, дітя, в колисоньці,
На потіху родиноньці,
І послушне, й все миле,
Як соколя сизокриле.

Росни, дітя, рік за роком,
Іди в жыття повним кроком,
На потіху всій родині
І на радіст Лемковині.

Грудень

Иде зима і рады на то нема.
Зимова пора – тяжка для двора.
Іде грудень – веде студін.
Грудень з болота отворят зимі ворота.
На Романа (1. XII) – зима скарана.
В грудньову днину глядай кожух і перину.
Як грудень завіє, то і жаба оніміє.
Свята Пречиста (4. XII) вкрыла снігом землю дочыста.
Липень – з духом, а грудень – з кожухом.
В грудню заперай двері і студню.
Прийшов Прокіп (5. XII), нагнав снігу сім кіп.
Грудень при потоку щипле хвоста року.
Іде грудень в гости, стелит білы мости.
Пришла Катерина (7. XII) глядай бабо веретена.
Грудень, Ванічку: рихтуй сіно і січку.
На Юрія (9. XII) – zo снігом буря.
В грудни замерзат вода в студни.
На Парамона (12. XII) – біла наша сторона.
В грудні кождому трудні.
В грудню, Пилипе, берся за ціпь.
Іде Андрія (13. XII) – дівкам –ворохія.
Не чекай Фепля, од грудня тепла.
Грудень холодний – рік плодородний.
Свята Варвара (17. XII) ночы урвала, а дня додала.
Грудньова дніна смутна, як сиротина.
Як грудень м'ягкий, то зима тверда.
Миколай (19. XII) горами до дітій з дарами.
Як в грудню сухо, то в липцу мокро і глухо.
В грудня ден, як в зайця хвостик.
Яка Анна (22. XII) до полудня, така санна в кінди грудня.
Грудень – не братик, зима не мати.

Історичний календар

- 1.12.1928р. – Микола Кошиш (Новий Сад, Югославія) – поет, прозаїк, мовознавець (16.04.1973р., Югославія).
- 3.12.1904р. – Юрій Олійник (м. Львів) – твори історични про лемків – 1997, Польща.
- 6.12.1903р. – Микола Колесса (м. Львів) – композитор, збирач лем. нар. пісень (Львів).
- 7.12.1811р. – Микола Устянович (м. Миколаїв, Львівщина) – поет і композитор, автор творів про Закарпаття.
- 9.12.1915р. – Володимир Ярема – патріарх Димитрій (с. Глідно, Сяніччина) – релігійний діяч (м. Київ).
- 12.12.1905р. – Григорій Бенч (с. Вілька, Сяніччина) – різբяр, (11.12.1988р., м. Трускавець).
- 13.12.1619р. – Андрій Савка (с. Стебник, Пряшівщина) – ватажок лемківських збійників (24.05.1654р.).
- 16.12.1857р. – Францішек Гжегорж (с. Стожери, Чехія) – чеський етнограф, дослідник Лемківщини, (6.10.1899р.).
- 20.12.1891р. – Степан Батюк (с. Стоянів, Львівщина) – різбряр, педагог, дослідник Лемківщини, (10.03.1965р., Тернопіль).
- 24.12.1857р. – Северин Узеля (м. Старий Санч) – польський етнограф, дослідник лемківської культури, (26.09.1937р.).
- 25.12.1897р. – Іван Новак (с. Вишний Орлик, Бардіївщина) – поет, прозаїк, драматург (Пряшівщина).
- 26.12.1927р. – Іван Майчик (с. Одрехова, Сяніччина) – композитор, збирач лем. пісень, (Львів).
- 27.12.1923р. – Микола Вороняк (с. Ванівка, Короснянщина) – диригент, хормайстер (23.06.1974р., Тернопіль).

29.12.1921р. – Василь Латта (с. Пчолине, Гуменщина) –
дослідник фольклору лемків (27.06.1965р.).
31.12.1921р. – Ярослав Зволінський (с. Фльоринка, Сянчівщина)
– поет, писатель, культурно-спільнотний діяч.

Хмара на вершку тополі

Всілася хмара на верх тополі
Та йойчыт, плаче, слезы по полях
Ліє, розливат.

Плаче і кличе, хто ій поможе,
Хто єй одтамаль здийняти може,
Так несцесливу.

Так бы-м з охотом сам того зробив
Кед бы-м лем міг,
На місце хмары сивої і мокрої
Сонце бы-м двиг.

Микола Кочии

Пісня про Вітчизну

Люб, дітино, свою рідну країну,
Люб єй так, як вітця, матір, родину,
Буд вірна ій аж до темного гробу
Так в радісну, як і в смутну добу.

Котры звізды неба на тя сіяли,
Коли тя отец і мати колисали,
То же сонце, тоты звізды сіают.
Там де твої предки спочивають

Тота земля родит ти хліб насущний
В зимі, в бурі дає притулок захищний,
В теплій ярі премилений спів пташочий,
Зелены лісы, луги, квіток пахнучий.

Можеш іти вандрувати край світа,
Цілий світ для тя – мачоха сердита,
Туга назад тя принесе хоц вмерти,
Вітчизну люб, дітино, до смерти.

Іван Кызак

Патріотични Пісні

Горы наши

Горы наши (3) Карпаты,
Нихто не зна (2) єй што вы для нас вартате.

Горы наши (3) ї долины,
Не даме вас(2) єй бо вы - гнізда орлини.

Не даме вас (3) забрати,
Бо вы для нас (2) єй дорожчи, як то злато.

Настане час (3)
Мы ся до вас (2) єй рідны горы вернеме.

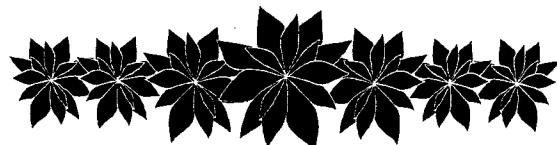

Рідний Мій Краю

Рідний мій краю, старенька стріхो,
Втрачений раю, найбільша втіхо,
Без тебе жити тяжко в чужині,
Тебе забыти не мож дітині. (2)

Там рідна мати мня породила
В біленській хаті тихо сповила,
Вчыла співати піснь соловіну
І шанувати рідну країну. (2)

Рідний мій краю, о Лемковино,
Втрачений раю, найбільше віно,
Тебе забыти не маю сили,
Буду любити тя до могили. (2)

Історичны лемківски календарі минулых років:

Иллюстрованый календарь

„ЛЕМКО“

на рѣкъ

1913

31366

Рад. 2000 году

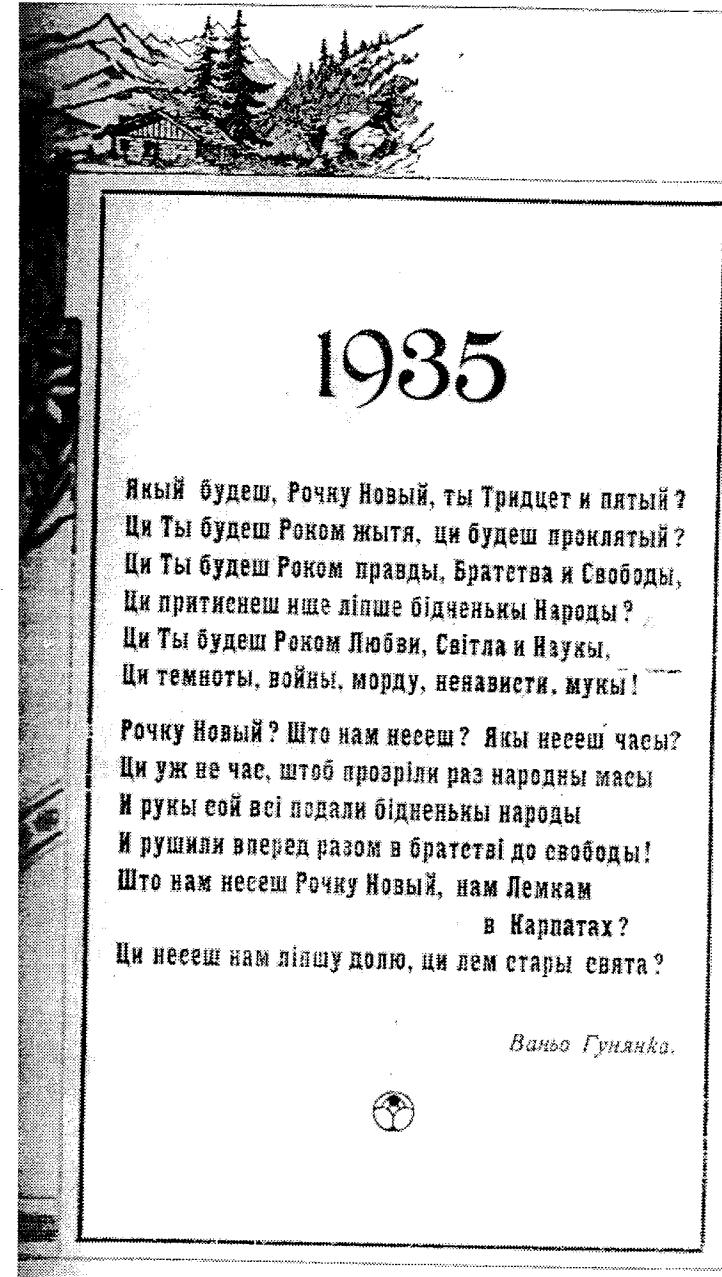
НОВЫЙ САНЧЬ 1913, ЯНВАРЬ

Издание газеты «ЛЕМКО» подъ редакційомъ
Иллі К. Гойняка.

Зъ печатиѣ И. К. Якубовскаго Вны въ Новыи Сантъ.

16.9.3

14

КАЛЕНДАР „ЛЕМКА“

НА РОК ПЕРЕСТУПНЫЙ

1936

15

КАЛЕНДАРЬ ЛЕМКО

1937

62 * Загорода * № 4 (23) '99

№ 4 (23) '99 * Загорода * 63

КУЛЬТУРА, ИСТОРИЯ И ПАМЯТКИ ЛЕМКІВ В ПОЛЬЩІ
KULTURA, HISTORIA I ZABYTKI ŁEMKÓW W POLSCE

ЗАГОРОДА ZAHORODA

KWARTALNIK TOWARZYSTWA NA RZECZ ROZWOJU
MUZEUM KULTURY ŁEMKOWSKIEJ W ZYNDRANOWEJ

Wydaje: Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej

Выдає: Музей Лемківської Культури в Зындранові

Redaguje zespół redakcyjny z pomocą autorów-korespondentów
Редактує редакційний колектив з помочом авторів-кореспондентів

Adres redakcji:

TOWARZYSTWO MUZEALNE W ZYNDRANOWEJ
z dopiskiem "Zahoroda"
38-454 TYLAWA, woj. KROSNO

NALEŻNOŚĆ ZA KWARTALNIK ORAZ POMOC I DARY DLA
MUZEUM PROSIMY NADSYŁAĆ NA KONTO:
NR 17001014-8641003-1922-2700-610, B S w Dukli

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie
prawo skracania materiałów oraz używania własnych tytułów.

Redakcja nie zawsze utożsamia się z poglądami reprezentowanymi
przez autorów zamieszczonych materiałów.

Materiały pisane dialektem publikujemy w oryginalnej formie

OD 1996 r. KWARTALNIK DOTUJE
MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI